

ХРОНІКА ПОДІЙ

Науково-практична конференція з міжнародною участю «ЕНДОКРИННА ПАТОЛОГІЯ У ВІКОВОМУ АСПЕКТІ. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ» (28–29 жовтня 2010 року, м. Харків)

28–29 жовтня 2010 року згідно з державним Реєстром з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій на 2010 рік (п. 156, с. 78) ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В. Я. Данилевського АМН України» сумісно з ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків АМН України», Харківською медичною академією післядипломної освіти МОЗ України та Харківським національним медичним університетом МОЗ України проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Ендокринна патологія у віковому аспекті. Проблемні питання».

У роботі конференції взяли участь 606 осіб, у т. ч. лікарі (ендокринологи, терапевти, педіатри, сімейні лікарі), науковці та представники фірм із 23 областей України, АР Крим, а також із Російської Федерації, Вірменії, Грузії, Казахстану, Австралії. Такий значний кворум обумовлено як важливістю проблеми, який присвячено конференцію, так і компетентністю наукових колективів установ-організаторів у проблемах вікової ендокринології.

Із привітанням до учасників конференції звернулись директор ДУ «ІПЕП ім. В. Я. Данилевського АМНУ» проф. Ю. І. Караченцев, проректор з науково-педагогічної роботи ХНМУ проф. В. Д. Марковський, представники Головного управління охорони здоров'я Харківської обласної держадміністрації та Управління охорони здоров'я Харківської міськради.

Програму конференції склали 38 доповідей, у т. ч. 23 — з проблем діабетології, 6 — тиреопатології, 5 — з репродуктології, 4 — з інших проблем.

У виступах за програмою доповідачі акцентували увагу на вікових аспектах представлених матеріалів. На окремому засіданні було розглянуто особливості перебігу та моніторингу ендокринопатій у дітей та підлітків.

Помітною особливістю поданих на конференцію матеріалів була тенденція до збільшення питомої ваги досліджень ендокринної патології у хворих похилого та старечого віку, участь у конференції науковців з Інституту геронтології. Все це є відображенням збільшення тривалості життя хворих з ендокринопатіями завдяки появі нових діагностичних та терапевтичних технологій. Поглиблене різнобічне дослідження особливостей ендокринопатій у хворих геронтологічного віку сьогодні є актуальним.

У доповідях за проблемами діабетології головні акценти були зроблені на сучасних підходах до патогенетичної терапії з урахуванням ключової ролі інсулінорезистентності в ініціюванні прогресування захворювання (проф. В. В. Корпачов, Київ); оцінці ризику серцево-судинних подій у пацієнтів із ЦД, що знаходяться на інсулінотерапії (проф. В. В. Полторак, Харків). Проф. Н. О. Кравчун (Харків) в своїй доповіді висвітила принципово нові підходи до лікування ЦД 2 типу за допомогою інгібіторів динептидилпептидази-IV (ДПП-IV), які

полягають у відновленні фізіологічної секреції інсуліну у хворих на цей тип діабету. Важливість адекватного вибору інсулінотерапії у хворих із ЦД та серцево-судинною патологією підкреслила у доповіді доц. Л. К. Соколова (Київ); к.мед.н. О. А. Будрейко (Харків) зупинилась на перевагах сучасних інсулінів при лікуванні ЦД у дітей та підлітків.

Значної уваги було приділено ускладненням ЦД. Були представлені нові можливості ангіопротекції за ЦД 2 типу (проф. Б. М. Маньківський, Київ); шляхи терапевтичної корекції неалкогольної жирової хвороби печінки у хворих на ЦД 2 типу (д.мед.н. Л. В. Журавльова, Харків); проаналізовано фактори прогресування діабетичної нефропатії та підходи до стабілізації патологічного процесу в нирках (проф. Н. М. Андон'єва, Харків); сформульовані сучасні підходи до терапії діабетичної полінейропатії (д.мед.н. О. О. Хижняк, Харків; к.мед.н. І. І. Смирнов, Харків); проаналізовані прояви когнітивних порушень на тлі ЦД та методи їх корекції (к.мед.н. Д. О. Мангубі, Харків); представлені дані відносно ефективності бенфотіаміну з позиції доказової медицини, у т. ч. у хворих на ІХС із супутнім ЦД 2 типу (доц. О. М. Приступок, Київ). Стан вегетативної регуляції серцевої діяльності та корекція вегетативних розладів у дітей, хворих на ЦД 1 типу, було висвітлено у доповіді проф. Г. О. Леженка (Запоріжжя). Сучасні можливості та принципи самоконтролю ЦД у дітей та підлітків стали темою доповідей к.мед.н. О. В. Большової (Київ) та к.мед.н. С. О. Чумак (Харків). На прохання учасників конференції лікар-ендокринолог із Австралії Bish Mukerjee, який очолює ендокринологічне відділення у спеціалізованому центрі «Акушерство та гінекологія» м. Канберри, проінформував про алгоритм та ефективність прийнятого в Австралії моніторингу вагітних із ЦД та гестаційним діабетом.

За проблемою тиреоїдної патології було заслухано та обговорено доповідь стосовно шляхів до вирішення проблеми йододефіциту в Україні, одним із яких є створення регіональних програм профілакти-

ки залежних від йододефіциту захворювань, обґрунтовано та запропоновано алгоритм такої діяльності (д.мед.н. О. О. Хижняк, Харків). Також були представлені світові дані стосовно зв'язку тиреопатології із наявністю селенодефіциту, який має місце і в Україні, проаналізована ефективність селенвмісних препаратів при лікуванні аутоімунного тиреоїдиту (доц. О. А. Гончарова, Харків). Науковці із Російської Федерації поділились досвідом використання лазеротерапії в комплексній терапії субклінічного гіпотиреозу та підгострого тиреоїдиту (проф. Р. В. Аристархов та співавт., Рязань). К.мед.н. С. І. Турчина (Харків) подала результати дослідження які свідчать, що у дітей та підлітків із дифузним нетоксичним зобом характер тиреоїдного профілю визначається рівнем статевого розвитку.

За проблемою репродуктології групою науковців ДУ «ІОЗДП АМНУ» (проф. О. І. Плехова та співавт., Харків) було представлено результати досліджень особливостей патологічного перебігу пубертатної перебудови у підлітків з урахуванням місця мешкання. Актуальність цього питання визначається значним погіршенням репродуктивного потенціалу підлітків, що вимагає раннього виявлення і лікування порушень статевої системи у дівчат і хлопців. При обстеженні 1225 хлопців 10–18 років авторами встановлено, що затримка статевого розвитку має місце вірогідно частіше у мешканців села і супроводжується дефіцитом маси тіла та затримкою росту. При цьому у 4,5 % міських та 5,4 % сільських хлопців 10–12 років виявляється порушена послідовність формування статевих ознак. Ці результати дають можливість розробки конкретної адекватної профілактичної програми. Матеріали дослідження особливостей імунного статусу у пубертатні (Н. В. Шляхова, Харків), безумовно, повинні також враховуватись у профілактичній діяльності.

Проф. А. І. Гладкова та співавт. (Харків) за результатами експериментального дослідження встановили вплив стресу в період лактації на ранні та віддалені наслідки у сомато-статевому розвитку тварин різної статі. За їх даними, найбільш виразні зміни мають місце у пубертаті. У віддаленому періоді

ді виявлені зміни зберігаються, в основному у самців, і проявляються у статевій поведінці. Автори підтвердили концепцію щодо гіпорективності до стресу в період лактації, що має адаптивний характер і спрямовано на захист нащадків.

Д.мед.н. В.О. Бондаренко та співавт. (Харків) доповіли про особливості взаємовідношень між вільним та загальним тестостероном у чоловіків із ідіопатичною гіпофертильністю: у них, як і у практично здорових чоловіків, при зростанні рівнів загального тестостерону зменшується відсоток вільного.

Виходячи з встановленої ролі лептину у формуванні андрогенного дефіциту у чоловіків із ожирінням, групою авторів із ДУ «ІПЕП ім. В.Я. Данилевського АМНУ» (к.мед.н. А.С. Мінухін та співавт., Харків) досліджено рівні цього пептидного гормону у молодих чоловіків з еректильною дисфункцією. Вони виявились вищими у чоловіків з пограничними рівнями тестостерону, ніж при його нормальних рівнях за даної патології. Такі дані поглиблюють уявлення стосовно патогенезу цього статевих порушення.

До програми конференції були також включені доповіді з інших проблем ендокринної патології. Співробітниками Інституту геронтології АМН України (д.мед.н. В.Б. Шатило та співавт., Київ) показано, що препарат мелатонін у осіб похилого віку сприяє корекції метаболічних порушень, таких як інсулінорезистентність, гіперінсулінемія, ожиріння, дисліпідемія. Це підтверджує сучасне уявлення стосовно участі гормону пінеальної залози у розвитку пов'язаних з віком метаболічних порушень.

Актуальній проблемі сьогодення — остеопорозу була присвячена доповідь доц. Л.Г. Полозової (Харків), яка, зокрема, зупинилась на сучасних терапевтичних технологіях за даної патології.

Проф. М.Л. Кирилюк (Київ) присвятив виступ проблемі «порожнього» турецького сідла — сучасним уявленням про етіопатогенез, особливості перебігу, принципи терапії цієї патології, охарактеризував можли-

вості інструментальної та лабораторної діагностики.

У межах конференції проведено симпозиум компанії MSD «Діабет під контроль! Гліптини. Час настав», до програми якого увійшли 6 доповідей з проблем патогенетичної терапії ЦД. Тематика симпозиуму обумовлена появою нового підходу до корекції вуглеводного обміну у хворих на ЦД 2 типу через регуляцію інкретинового ефекту, який є важливою частиною фізіологічної реакції організму на пероральне введення глюкози, а за ЦД 2 типу ефект інкретину знижений. Компанія MSD презентувала перший в Україні представник класу інгібіторів ДПП4 — Янувію.

На симпозиумі до учасників з вітальним словом звернулись директор ДУ «ІПЕП ім. В.Я. Данилевського АМНУ» проф. Ю.І. Караченцев та представник фірми MSD В.І. Летік. Проф. Ю.І. Караченцев підкреслив актуальність проблеми ЦД 2 типу, охарактеризував внесок науковців ДУ «ІПЕП ім. В.Я. Данилевського АМНУ» у вирішення проблемних питань діабетології та основні напрямки подальших досліджень у цьому напрямку.

Доповідачі представили дані про основні переваги використання інгібіторів ДПП4 у хворих на ЦД 2 типу (доц. Л.К. Соколова, Київ), які певною мірою зменшують обсяг невирішених питань в патогенетичній терапії захворювання (проф. Н.О. Кравчун, Харків; доц. В.Г. Науменко, Київ), про що свідчить доказова база застосування цього нового класу препаратів (проф. В.І. Паньків, Київ). Доц. Є.М. Марцинюк (Дніпропетровськ) відповів на питання присутніх стосовно нових можливостей для лікаря та пацієнта, які надає поява нового класу медичних препаратів.

За матеріалами конференції видано збірник тез.

Учасники конференції мали можливість ознайомитись із виставкою продукції фармацевтичних фірм та друкованою науковою продукцією співробітників ДУ ІПЕП.

Конференція завершилась підведенням підсумків роботи та прийняттям резолюції.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Заслухавши та обговоривши доповіді, представлені за програмою, учасники конференції визначають наявність та значимість проблемних питань у віковій ендокринології. Стан гормонального гомеостазу, змінюючись в процесі фізіологічного онтогенезу, обумовлює різноманітність ризиків розвитку ендокринопатій на етапах еволюції життя, а звідси — необхідність диференційованих підходів до діагностики та терапії ендокринних захворювань у хворих різного віку.

Учасники конференції із задоволенням зазначають, що за рішеннями минулорічної конференції видано збірник «Вибрані лекції з андрології», який є зажаданим практикуючими лікарями; до навчальної програми циклів спеціалізації та підвищення кваліфікації кафедри ендокринології та дитячої ендокринології ХМАПО внесено розділи стосовно діючих протоколів надання медичної допомоги за фахом «Ендокринологія та дитяча ендокринологія»; активізована робота по створенню реєстру хворих на акромегалію.

Разом з цим, серед нагальних проблем ендокринології на тепер значної уваги потребує адекватна організація профілактики ендокринопатій, яка має чіткі вікові особливості і значною мірою повинна виконуватись сімейними лікарями, терапевтами та педіатрами, підготовленими до цієї роботи.

Невпинне старіння населення спонукає підвищеної уваги до проблеми моніторингу хворих літнього та старечого віку з ендокринною патологією.

Актуальною проблемою також є збереження функціональної повноцінності репродуктивної системи чоловіка та жінки у різні вікові періоди, для чого необхідна розробка науково обґрунтованих профілактичних заходів, які враховували б особливості перебігу пре- та постнатального, а також наступних вікових періодів.

Учасники конференції вважають за необхідне з метою удосконалення медичного забезпечення хворих на ендокринну патологію враховувати вплив вікового фактору на всі складові спеціалізованої ендокринологічної допомоги та рекомендують:

1. Профільним кафедрам академій та факультетів післядипломної освіти лікарів внести до навчальної програми тему «Вікові зміни функціонального стану ендокринної системи та пов'язані з цим ризики».

2. Профільним інститутам та кафедрам:

— залучати до участі в ендокринологічних конференціях сімейних лікарів, терапевтів та педіатрів з метою поглиблення їх уявлень щодо значущості та сучасних можливостей діагностики і якісного моніторингу ендокринопатій у різних вікових групах хворих;

— науково обґрунтувати види та об'єм медичних послуг сімейного лікаря — лікаря загальної практики щодо профілактики та раннього виявлення ендокринних захворювань та подальшого диспансерного спостереження хворих;

— з урахуванням особливостей перебігу цукрового діабету у похилому та старечому віку розробити стандарти компенсації діабету цієї вікової групи;

— з урахуванням встановленого зв'язку порушення репродуктивної функції зі змінами на етапах гестації, пре- та постнатального періодів та пубертату, рекомендувати профільним інститутам розробити алгоритм своєчасної діагностики чинників, які можуть призвести до зниження фертильності, з метою формування груп ризику цієї патології;

— з урахуванням зростання частоти та зміни клінічного перебігу захворювань надниркових залоз профільним центрам активізувати дослідження з цієї проблеми.

Заступник директора
з науково-лікувальної роботи

О. В. Козаков,

Пров. наук. співроб.

І. М. Ільїна